

Vanhemmat Vahvasti Mukaan Porin keskolassa – mentoroitavasta mentoriksi!

Teksti: Siw Hellsten, sh ja Terhi Hoppo-
nen, sh, SATKS

Taustaa

Lastenosasto L1B Satakunnan keskussairaалassa Porissa on vuodeosasto, jossa hoidetaan tehostettua hoitoa ja tarkkailua vaativia sairaita vastasyntyneitä. Pääasialliset hoitoon tulokset ovat erilaiset hengitysongelmat, ennenaikaisuus, pienipainoisuus, hypoglykemia ja vastasyntyneiden infektiot. Lisäksi osastolla hoidetaan toistaiseksi alle yksivuotiaita kirurgisia potilaita. Lapset tulevat osastolle yleensä päivystyksenä. Osastolla hoidetaan > 32 rv:lla ennenaikaisesti syntyneet vauvat. Pienemmät keskoset alkuihoidetaan TYKS:ssa, josta potilaat siirtyvät jatkohoitoon osastolle. Potilaskuljetusten määrä on tästä syystä lisääntynyt merkittävästi. Tulevaisuudessa on mahdollista, että osastolla hoidetaan >30 rv:lla ennenaikaisesti syntyneitä vauvoja.

Tällä hetkellä Porissa rakennetaan uutta lasten- ja naistensairaалaa, jonka on tarkoitus valmistua alkuvuodesta 2015.

Vastasyntyneiden teho- ja tarkkailuosasto tulee uudessa sairaalassa olemaan perhehuonemallinen. Perhehuonemallinen osasto asettaa vastasyntyneiden hoitotyöhön uusia haasteita, joihin haluttiin olla valmiita vastaamaan, kun muutto uusiin tiloihin koittaa.

Syksyllä 2012 osastomme lähti mukaan Turun yliopistollisen keskussairaalan keskolan, heidän ylilääkäriinsä **Liisa Lehtosen** ja psykologi **Sari Ahlqvist-Björkrothin** sekä psykologi **Zack Boukydiksen** luomaan valtakunnalliseen Vanhemmat vahvasti mukaan-koulutukseen, joka keskittyy perhekeskeisen toimintamallin kehittämiseen. Projektiin osallistuneisiin sairaaloihin koulutetaan mentoreita, jotka sitten ohjaavat ja tukevat toimintakulttuurin muutosta omista yksiköissään.

Koulutussuunnitelma meidän kohdalamme oli kouluttaa kaksi päämentoria, jotka ensin mentoroivat puolet osaston hoitajista ja vuoden kuluttua nämä "I-aallon" mentoroitavat vaihtavat roolinsa mentoreiksi alkaen mentoroida "II-aaltoa" eli jäljelle jääneitä hoitajia. Koulutus toteutettiin parityöskentelypäivinä.

Mentoroitavasta mentoriksi – meidän tarinamme

Vuosi sitten syksyllä olimme autuaan tietämättömiä tulevasta suuresta myllerryksestä, aivomyrskystä ja tunnekuohuista, joita VVM- koulutusprojekti meissä kahdessa pienessä sairaanhoitajassa tulisikaan aiheuttamaan. Nyt kun vilkuilemme taaksepäin ja katselemme eteenpäin, voimme todeta että päivääkään emme vaihtaisi pois. Vaikka vastuu koulutuksen toteuttamisesta osastollamme on ollut valtava ja taakka välillä raskaskin kantaa esimiesten tuesta huolimatta, niin olemme kokeneet kiitollisuutta ja ajatelleet, että olemme saaneet olla mukana luomassa jotakin suurta.

Nyt loppuvuodesta 2013 olemme tilanteessa, jossa I-aaltolaiset jo itsenäisesti mentoroivat jokainen omaa mentoroita-

Onnelliset äiti ja tytär Porin keskolassa.

mia vanhemman ”työparina” vauvaa hoitamassa. Kokemuksemme mukaan vanhemmille on kovin tärkeää hoitajan läsnäolo ja rooli rinnalla kulkijana, mutta yhtä tärkeää heille on saada tuoda esille mm. lääkärikiertoilla oma näkemyksensä vauvan voinnista ja hoivasta. Itse olemme kokeneet ihania vapauden tunteita saadesamme tehdä vanhaa, tuttua työtämme katsellen sitä hieman eri lailla.

Olemme saaneet muutamia kertoja käydä esittelemässä VVM-projektia osaston ulkopuolisille tahoille, mm. Porin alueen neuvoloille, synnytyspuolen henkilökunnalle ja lastenlääkäreille. Näissä tilaisuuksissa olemme huomanneet sen, kuinka vaikea on välillä sanoittaa niitä lukuisia tuntemuksia ja henkilökohtaisia oivalluksia, joita olemme kuluneen vuoden aikana kokeneet. Vaikka kokemuksia on paljon, niin silti olemme huomanneet sen, että tästä ei valmista tule! Erilaiset perheet ja heidän yksilölliset toiveensa ajavat meitä jatkuvasti tilanteisiin, joissa meillä on mahdollisuus puntaroida ja kehittää toimintaamme ammattilaisina ja työyhteisönä.

Nyt kun meillä on mahdollisuus, niin haluamme kiittää niitä, joiden kanssa olemme saaneet kokea rakkauden, ilon, ymmärryksen ja oivalluksen tunteita; **Johanna ja Sanna, Eija ja Helena, Sari ja Zack, Jaana, Eija ja Tuula sekä Aasa ja Liisa.**

S. 27 on projektimme ”Askeleet kohti kotia” -kaavake. Siihen vanhemmat kirjautavat vauvansa tärkeitä etappeja sairaalajalta.

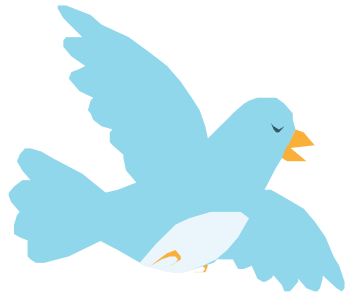
Terhi Hopponen ja Siw Hellsten Satakunnan keskussairaalan talvipuutarhassa.

vaansa ja me päämentorit olemme asettuneet taustatukijoukkoihin. Edelleen meidän vastuullamme on kuitenkin VVM-ajattelun ylläpitäminen. Osastolla olemme päättäneet myöskin jatkaa VVM-projektia niin, että kaikki osastolle tulevat uudet työntekijät ja opiskelijat perehdytetään muun perehdyttämisen ohella myös VVM-myönteiseen toimintakulttuuriin. Olemme myös alustavasti esimiesten kanssa suunnitelleet vievämmä toimintakulttuurin ideologiaa myös synnytysaliin ja synnytysvuodeosastolle.

Yksi iso oivallus rutiinikeskeisessä vastasyntyneiden tehohoitotyössä on ollut se, että projektin puitteissa on ollut mahdollisuus pysähtyä ajattelemaan sitä, miten jokainen hoitaja ja lääkäri voi aidosti olla läsnä ja omalla persoonallisella tavallaan vapaa toimimaan perheiden kanssa yhteisymmärryksessä, niin kuin perheille parhaaksi on. Olemme pohtineet, kuinka paljon voimme karsia pois hoitohenkilökunnan tekemiä hoitoja ja toimenpiteitä

vaarantamatta potilasturvallisuutta. Olemme miettineet myös, kuinka paljon voimme antaa vanhemmille vapauksia hoitaa omaa vauvaansa ja silti olla läsnä tai toi-

Askeleet kohti kotia

Neuvolan terveydenhoitaja kävi tutustumassa minuun _____

Kotiinlähtökeskustelu hoitajan kanssa _____

Kotiinlähtökeskustelu lääkärin kanssa _____

Fysioterapeutti on opastanut vanhempiani _____

Viimeinen pulssinlaskuni _____

Vietin yön osastolla äidin/isän kanssa _____

En tarvitse nenämahaletkua _____

Viimeinen crap-päiväni _____

Tänään lähden kotiin _____

Sain tänään syödä itse pullosta _____

Ensimmainen kylpyni äidin/isän kanssa _____

Olin rinnalla maistelemassa maitoa _____

Tänään sain äitini omaa rintamaitoa _____

Ihanaa, ensimmäinen kengurukerta isän kanssa _____

Vanhempani vaihtoivat minulle vaipan _____

Ihanaa, ensimmäinen kengurukerta äidin kanssa _____

Olin sylissä ensimmäisen kerran _____

Tapasin _____
äitini _____
isäni _____

Tulin osastolle _____